

מכון "הלכות שבת החדשי" – ללימוד כל אר"ה "הלכות שבת" – במעגל החודש
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך הלכות שבת"
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים

אמר רחבי"א אמר רבי יוחנן כל החשמו שבת נהלכתו
אפילו עובד עבודה זרה נדוד אנוש חוהלין לו

גליון ג' הלכות שבת החדשי לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל החודש – שני עמודים ליום

אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון

קורכם הלימוד יאמר: הגני רוצה ללמוד. כדי שיביאני התלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ישראל. ולידי ידעית התורה. ונהיני עושה לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחלים יאהרונה על ידי הנעלים ברחילו ורחימו ברחוקא שלים בשם כל ישראל.

ג לחודש

סימן רנא – שלא לעשות מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, ובו ב' סעיפים
א. העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה יש מפרשים מנחה גדולה ויש מפרשים מנחה קטנה. הגה: ודוקא כשעושה המלאכה דרך קבע אבל אם עושה אותה דרך עראי לפי שעה ולא קבע עליה שרי (בית יוסף בשם אור זרוע). ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה (דברי עצמו):

ב. לתקן בגדיו וכליו לצורך שבת מותר כל היום. הגה: והוא הדין בגדי חבירו אם הוא לצורך שבת ואינו נוטל עליו שכר (בית יוסף). והוא הדין למי שכותב ספרים לעצמו דרך למודו. הגה: אבל אסור לכתוב לחבירו בשכר (מרדכי פרק מקום שנהגו). ומסתפרין כל היום אפילו מספר ישראל (כל בו ובית יוסף). ויש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת כדי שיכין צרכי שבת (שלטי גבורים פרק י"ו דשבת ירושלמי פרק קמא דתענית):

סימן רנב – מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בערב שבת כדי שיהיו נגמרים בשבת, ובו ז' סעיפים

א. מותר להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אף על פי שאינו יכול לגמרה מבעוד יום והיא נגמרה מאליה בשבת כגון לשרות דיו וסממנים במים והם נשרים כל השבת ולתת אונקין (פירוש אנודות) של פשתן לתנור כדי שיתלבנו ולתת צמר לתוך היורה שאינה על האש והיא טוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא יחתה (פירוש יגלה ויעור הגחלים במחתה) ואפילו אינה על האש אם אינה טוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף והמגיס בקדרה אפילו אינה על

האש חייב משום מבשל ומותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים והם נצודים בשבת ומותר למכור לאינו יהודי ולהטעינו סמוך לחשיכה ובלבד שיצא מפתח ביתו מבעוד יום. הגה: ויש מתירין שיוציא האיני יהודי בשבת אם יחד לו האיני יהודי מקום מבעוד יום בבית ישראל ויש להחמיר (מרדכי פרק קמא דשבת). ועיין לקמן סימן שכ"ה:

ב. ומותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות לעבדן (פירוש האומן שמעבד ומתקן העורות) סמוך לחשיכה ואם קצץ לו דמים או שעושה אותם בטובת הנאה והוא שלא יאמר לו לעשות בשבת וגם שיעשה האיני יהודי המלאכה בביתו. הגה: ואם לא קצץ אסור בערב שבת. ועיין לעיל סימן רמ"ז דיש חולקין אם עושה לו בחנם דהיינו בטובת הנאה. ואם ראהו עושה בטובת הנאה צריך לומר לו שלא יעשה בה בשבת. הגה: ואפילו נתנם לו כמה ימים לפני שבת:

ג. ואם היתה מלאכה מפורסמת וידוע שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם טוב להחמיר ולאסור:

ד. כל שקצץ אף על פי שיעשה האיני יהודי מלאכה בשבת מותר לישראל ללבוש הכלי בשבת עצמה דכל שקצץ אדעתיה דנפשיה קא עביד. הגה: ויש אוסרין ללבושו כל שידוע שהאיני יהודי גמרו בשבת (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ומהר"ל ובית יוסף בשם רוקח) וצריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשה (אור זרוע) והכי נהוג לכתחלה אם לא שצריך אליו בשבת שאז יש לו להקל ואם יש לתלות שנגמר בערב שבת מותר בכל ענין (הגהות אלפסי). ודוקא אם שגר לו האיני יהודי לביתו אבל אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת ויום טוב (מרדכי פרק קמא דיום טוב, ואור

זרוע, והגהות מיימוני פרק ב' מהלכות יום טוב, והגהות אשירי פרק אין צדין). וכל זה בכלים שעשה לישראל (בית יוסף) אבל אינו יהודי שעושה מנעלים על המקח מותר לישראל המכירו לילך וליקח ממנו בשבת ולנועלם ובלבד שלא יקצוץ עמו דמי המקח (הגהות אשירי פרק אין צדין):

ה. ומותר לפתוח מים לגנה והם נמשכים והולכים בכל השבת ולהניח קילור (סס של רפואה שנותנין על העין) עבה על העין אף על פי שאסור להניחו בשבת ולתת מוגמר תחת הכלים והם מתגמרים מאליהם כל השבת ואפילו מוגמר מונח בכלי דאין אדם מצווה על שביתת כלים ולתת שעורים בגיגית לשרותן וטוענין בקורת בית הכד והגת מבעוד יום על זיתים וענבים והשמן והיין היוצא מהם מותר (ועיין לקמן סימן ש"כ סעיף ב') וכן בוסר ומלילות שריסקן מבעוד יום מותרים המשקים היוצאים מהם ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה. הגה: ולא חיישינן להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול (טור ותוספות והרא"ש פרק קמא דשבת וסמ"ג וסמ"ק וסו"ת והגהות מיימוני פרק ו' ותשובת מהרי"ו סימן ק"ל ואגור) והכי נהוג לכתחלה מיהו במקום פסידא יש להקל כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד. ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת כי הכל יודעים שדרך העמידו מאתמול (טור ועיין לקמן סימן של"ח):

ו. לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשיכה במחטו בידו ולא בקולמוסו שמא ישכח ויוציא אבל מותר לצאת בתפלין סמוך לחשיכה לפי שאינו שוכחן:

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך הלכות שבת מחוץ לכל החודש. שני עמודים ליום. כן יגמור כל הלכות שבת מדי חודש בחדשו. ויזכה שימחלו לו כל עוונותיו. נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. וכלל החברים וידידים. ויזכרו את הרבים שהיו"ת כן עולם הבא על ידי לימוד "הלכות" בכל יום. שהוא תורה לשמה! וכך המזכה את הרבים לחודש – עמוד א זוכה לבנים צדיקים!

ז. מצוה למשמש אדם בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת:

סימן רנג – דין כירה ותנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת, ובו ה' סעיפים

א. כירה שהיא עשויה כקדירה ושופתין על פיה קדירה למעלה ויש בה מקום שפיתת שתי קדירות אם הוסקה בגפת שהוא פסולת של זיתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא מצטמק (פירוש הולך וחסר) ורע לו דליכא למיחש שמא יחתה או שהיה חי שלא נתבשל כלל דכיון שהוא מסיח דעתו ממנה עד למחר ובכל הלילה יכול להתבשל בלא חיתוי אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיישינן שמא יחתה ואסור להשהותו עליה אלא אם כן גרף דהיינו שהוציא ממנו כל הגחלים או קטם דהיינו שכסה הגחלים באפר למעט חומם ואם נתן בה חתיכה חיה מותר כאלו היתה כולה חיה דעל ידי כך מסיח דעתו ממנה ואפילו אינה גרופה (פירוש שמשך הגחלים מהתנור) וקטומה (פירוש שכסה הגחלים באפר) מותר לסמוך לה קדירה בסמוך חוצה לה ואם הוסקה בקש או בגבבא מותר לשהות עליה אפילו אינה לא גרופה ולא קטומה. הגה: שתי כירות המתאימות זו אצל זו ודופן של חרס ביניהם האחת גרופה וקטומה והשניה אינה גרופה וקטומה מותר לשהות על הגרופה וקטומה אף על פי שמוסיף הבל משאינה גרופה וקטומה (גמרא פרק כירה). ותנור אפילו הוסק בקש וגבבא אסור אפילו לסמוך לו אפילו אם הוא גרוף וקטום, הגה: כל זמן שהיד סולדת בו (הגהות מרדכי). וכל שכן שאסור לשהות בתוכו או על גבו. וכופח שהוא מקום שפיתת קדירה אחת אם

הוסק בקש או גבבא דינו ככירה בגפת או בעצים דינו כתנור. (והתנורים שלנו דינם ככירה) (ר"ן ריש פרק כירה וכל בו וכן משמע מפירוש רש"י). ואם שכח ושהה אם הוא תבשיל שבישול כל צרכו מותר אפילו הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו אסור עד מוצאי שבת ואם עבר ושהה אסור בשניהם. הגה: עד בכדי שיעשו (הגהות אשרי ורמב"ם פרק ג'). ואם החזירה אינו יהודי בשבת דינו כשכח ושהה (הגהות אשרי). ואם החזירו ישראל דינו כעבר ושהה (הגהות מרדכי), ואם מצטמק ורע לו, מותר, שהרי לא נהנה מן האיסור (בית יוסף). ועיין לקמן ריש סימן רנ"ז. ויש אומרים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי (פירוש שם אדם שהיה אוכל מאכלו של נתבשל כל צרכו) או שנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר להשהותו על גבי כירה. הגה: או אפילו על גבי תנור (המגיד פרק ג' והגהות מרדכי ומיימוני פרק ג' וריש פרק כירה ובית יוסף), אפילו הוסק בגפת ועצים אפילו אינה גרופה וקטומה ולא הוזכרה גרופה וקטומה והוסק בקש וגבבא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי וכל לענין אם נטל הקדרה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת. ואם שכח ושהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור, ואין צריך לומר אם עבר ושהה. הגה: ונהגו להקל כסברא האחרונה. וכל זה בענין שהה שהקדרה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת בגחלים אבל הטמנה על גבי גחלים לדברי הכל אסור. הגה: ויש אומרים דאפילו אם הקדרה עומדת על גבי האש ממש כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה ושרי וכן המנהג רק שנוהרים לנתקן קצת קודם השבת מן האש כדי שיוכל ישראל להסירו משם ואם לא נתקן מן האש ונמצאו על גבי האש בשבת יש להסירו משם על ידי אינו יהודי ואם ליכא

אינו יהודי מותר לישראל להסירו משם, ויזהר שיקחנו משם בנחת ולא ינענע הגחלים, ואז אף אם ינענען קצת דבר שאין מתכוין הוא ושרי (מרדכי ריש פרק כירה והגהות מיימוני פרק ז').

ב.

כירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדרה מעליה אפילו בשבת מותר להחזירה כל זמן שהיא רותחת, הגה: ועודה בידו (טור), ולא הניחה על גבי קרקע, הגה: ודעתו להחזירה (טור). ודוקא על גבה אבל לתוכה אסור ובתנור אסור להחזיר אפילו הוא גרוף וקטום והוא הדין לכופח אם הסיקו בגפת ועצים. הגה: ודוקא שהתבשיל מבושל כל צרכו (בית יוסף), ואז מותר להחזיר ואפילו לכירה אחרת אבל אם לא נתבשל כל צרכו אסור אפילו לאותה כירה (מיימוני פרק ג'). ויש אומרים דכל זה אינו אסור רק כשנטלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו עד שחשכה אבל אם לקחו משם משחשכה אפילו הניחו על גבי קרקע מותר (ר"ן פרק כירה וכל בו). וכן נוהגים להקל בתנורים שלנו שיש להם דין כירה וסומכין עצמם על דברי המקילין וטוב להחמיר מיהו אם נצטנן לכולי עלמא אסור (בית יוסף). ויש אומרים דאם הוציא מאכל מן התנור אסור להניחו בכרים ובכסות (הגהות מיימוני פרק ד'). יש אומרים דכל שהוא סמוך לחשיכה או סמוך לברכו שהוא קבלת שבת לדין (הגהות מרדכי) אם הוא סמוך כל כך שאם נצטנן הקדירה אי אפשר להרתיחה מבעוד יום דינו כמו בשבת עצמו ויש מקילין בזה והמנהג להקל אך טוב להחמיר במקום שאין צורך כל כך. ודוקא על גבי כירה ממש אבל לסמוך אפילו לאש במקום שהיד סולדת בו שרי אפילו סמוך לחשיכה (הגהות מרדכי והגהות מיימוני). ובתנור אין חילוק בין להחזיר עליו או לסמוך אצלו ודוקא במקום שהיד סולדת אבל אין היד סולדת שם שרי אפילו בשבת כמו שיתבאר לקמן סימן ש"ח:

ולכן ראו כמה עון גורם, וכמה גדול כח התשובה. והעיקר כמ"ש לשמוח בשמחה של מצוה. ואז יתן אל לבו מבלי לעבור פי ה'. וללמוד דיני תורה ולהשמר מעבירות שדש בעקביו. ובפרט הלכות שבת ויום טוב. וברכות ברכת הנהנין. מי שאינו בקי בהן. ממש אינו בתורת אדם ישראלי. וגמרתו בלבי בלוי נדר והסכמות נדר. ביו"ד ימי תשובה אלו אי"ה לכתוב דיני שבת בקצרה בלשון אשכנז. ולחלק לבעלי בתים שאינם כל כך בני תורה. וביחוד בגליל שלי. וידעתי כי יצחקו עלי רבים. ואהיה להם למשל. כל היום מנגינתם. אבל מוטב שאהיה שומע כל ימי. ולא איעזר בכיסופא קמי מלכא קדישא. במטותא אחיי. חוסו על זמן יקר הנבראים. מבלי לבלותו בתוהו והבל. יפה שעה אחת בעולם הזה בתורה ומעשים טובים מכל חי עולם הבא. (יערות דבש - חלק ראשון - דרוש י"א)

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך הלכות שבת מחולק לכלל ההודש. שני עמודים ליום. כך יגמור כל הלכות שבת מדי חודש בחודשו. וזוהי שימחלו 19 כל עונותיו. נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. וזכות את הרבים להיות בן עולם הבא על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ג' לחודש - עמוד ב זוכה לפנים צדיקים!

